



## **Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi\***

*Emine ÇÖKLÜ ÖZKAN \*\**

### **Öz**

Bu araştırmanın amacı, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerine okuduğunu anlama becerilerinin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisini incelemektir. Bu amaca ulaşabilmek için araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma, Ankara ili Pursaklar ilçesi Saray İlkokulunda 2016/2017 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde eğitim gören 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Sınıflara uygulanan ön test puanları göz önünde bulundurularak, sınıflardan birbirine en yakın özelliklere sahip olan 4/C sınıfı (29 öğrenci) deney grubu olarak, 4/K sınıfı (29 öğrenci) ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubunu oluşturan öğrencilerle, önceden belirlenen Türkçe dersi okuduğunu anlama kazanımlarına göre 16 saatlik bir drama atölye çalışması üzerine temellendirilmiştir. Kontrol grubuna ise aynı kazanımlara yönelik geleneksel yöntemle 16 saatlik Türkçe dersi araştırmacı tarafından işlenmiştir. Sekiz hafta sonunda deney ve kontrol grubu öğrencileriyle son test uygulaması gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda yaratıcı drama temelli olarak hazırlanan atölye modelinin deney grubunda anlamlı derecede akademik başarı artışını sağladığı veriler aracılığıyla tespit edilmiştir. Yaratıcı drama yöntemi Türkçe dersinde okuduğunu anlama becerisini geliştirme açısından yeni öğrenilecek konularda hızlı bir ilerleme, daha önceden öğrenilmiş konularda ise bir üst düzeye taşıma görevini etkili bir şekilde gerçekleştirmektedir. Ayrıca öğrenme sürecini somutlaştıran yaratıcı drama, Türkçe dersinde okuduğunu anlama becerisini geliştirirken, öğrencileri mutlu kılan eğlenceli bir öğrenme ortamı sunmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Drama, Okuduğunu Anlama, Türkçe Dersi, İlkokul

### **The Effect and Importance of Creative Drama on Reading Comprehension**

#### **Abstract**

The aim of this study is to examine the effect of the creative drama method on 4<sup>th</sup> graders' acquisition of reading comprehension skills. To that end, experimental method was used in the research. The research was conducted with 4th grade students who attended the Saray elementary school in the Pursaklar District of the province of Ankara during the Spring semester of the 2016/2017 academic year. Taking into consideration the pre-test scores of all 4<sup>th</sup> grade sections as the selection criterion, two sections that had similar attributes were selected as the test group – section 4/C (29 students) and the control group – section 4/K (29 students). A 16-hour drama workshop, based on the pre-determined learning outcomes on the reading comprehension skills of the Turkish course, was carried out with the test group students. As for the control group, a 16-hour Turkish instruction based on the same learning outcomes was given by the researcher, using the traditional method. At the end of eight weeks, post-test was given to the test and control group students. At the end of the study, the data showed that the workshop model, based on creative drama, provided increase in academic achievement at a significant level

\* Bu makale, Drama ve Eğitim Ana Bilim Dalında yapılan "Türkçe Dersinde Yaratıcı Dramanın Okuduğunu Anlamaya Etkisi" adlı Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

\*\* Yüksek Lisan Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Drama ve Eğitim, eminecoklu@gmail.com,

in the test group. In terms of improving the reading comprehension skill in the Turkish course, the creative drama method effectively leads to rapid progress in newly learned subjects, and carries students' reading comprehension skills to a higher level in previously learned subjects. In addition, while creative drama, which concretizes the learning process, improves the reading comprehension skill, it offers a fun learning environment that makes students happy.

**Keywords:** Drama, Reading Comprehension, Turkish Course, Elementary School

### Giriş

Drama, tarihin en eski dönemlerden bu tarafa var olduğu kabul edilen bir anlatma biçimi, kendini ifade etme şekli olarak kullanılmaya gelmiştir. Kaynaklarda drama genellikle birbirinden farklı biçimlerde algılanmakta ve tanımlanmaktadır (Arıkan, 2007; Önder, 2010; San, 1990; Aytaş, 2008; Önder, 2010; Gönen & Uyar Dalkılıç, 2002) . San (1990)' a göre drama, yapmak, etmek, eylemek anlamına gelen Yunanca "Dran" sözcüğünden ortaya çıkan, sahnede oynanmak için yazılan oyun ve tiyatro yazını ya da acıklı üzüntülü olayları kimi zaman güldürücü öğeleri de katarak sunan sanat faaliyetidir.

Drama, insan hayatının her aşamasında ve her ortamında doğrudan veya dolaylı olarak var olan bir olgudur. Günümüzde aileler, çocuklarını drama kurslarına göndermekte, kreş veya anasınıfına gönderecekleri zaman da drama dersinin olup olmamasına dikkat etmektedirler. Okullarda ise drama ile verilen eğitimlerde öğrencilerin daha özgün, kendine güvenen bireyler olarak geliştiğini gören eğitimciler; eğitim fakültelerinin yükseköğretim programlarına dramanın ders olarak koyulmasını sağlamıştır.

Yaratıcı drama eğitimin birçok alanında etkin olarak kullanılmaktadır. Türkçe derslerindeki metin çalışmalarında yaratıcı drama kullanmak çocukların etkin katılımını sağlamaktadır. Türkçe dersinde okuma, konuşma, dinleme ve görsel okuma temel becerilerdir. Okumanın literatür tarandığında farklı tanımları olduğu görülmektedir (Kavcar vd., 1995; Aytaş, 2005; Aktaş ve Gündüz, 2001; Yalçın, 2006; Güneş, 2007; Yıldız, Okur, Arı ve Yılmaz, 2010; Akyol, 2011; Özbay, 2016). Aytaş, (2005)'a göre okuma, beş duyu organının çeşitli hareketlerinden ve zihnin, anlamı kavrama çabasından meydana gelen karmaşık bir faaliyettir" (s.462).

Sürekli değişen dünyada ezberci beyinler yerine; yaratıcı, sorunlarını kendi çözebilen, bağımsız düşünebilen, kendine güvenen bireyler yetiştirmek önem kazanmıştır. Eğitimde drama tekniği, İngiltere'de Peter Slade, Brain Way, Dorothy Heathcote ve Gavin Bolton tarafından geliştirilmiştir. En büyük hedefleri ise eğitim alanında öğrenciyi konunun içine çekmektir. Eğitici drama öğrencinin yaratıcılığını geliştirirken, psikolojik olarak bilinçlenmesine de katkıda bulunur (Önder, 2010).

## **Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi**

Somut olayları daha rahat anlayabilen ilkökul çağı öğrencileri için somut anlatıma uygun olan drama çalışmaları anlamada etkili bir yol olarak kullanılmaya başlanmıştır. İlkokul öğrencileri için okuduğunu anlama eğitimi çok önemlidir.

Anlamanın en önemli faktörlerinden biri okumadır. Okuma eğitimi diğer dil becerilerini içinde bulundurduğu için, çok önemsenip bu alanda çalışmalar çok fazla yapılmaktadır. Okuma eğitiminde uygulanacak yöntemler işimizi kolaylaştırmış gibi görünse de bu yöntemler yeterli olmamaktadır (Aytaş, 2005).

Günümüzde ilkökul öğrencilerinin derslerde okuduğunu anlama davranışlarında zorlandıkları görülmektedir. Öğrenciler ilk okuma-yazma yıllarından diğer sınıflara, Türkçe dersinden diğer derslere kadar okuduğunu anlama problemiyle karşılaşmaktadır. Türkçe dersinde kullanılan yöntemlerin ne kadar amacına ulaştığı tartışma konusudur. PISA 2017 Ulusal Raporu (2017, s.22-28) incelendiğinde okuma becerileri alanında Türkiye ortalaması 428 puan, tüm ülkelerin ortalaması da 460 puan iken bizim de dâhil olduğumuz OECD ülkeleri ortalaması ise 493 puandır. Türkiye'nin PISA okuma becerileri alanındaki ortalama puanları yıllara göre incelendiğinde 2009 yılında 464, 2012 yılında 475 ve 2015 yılında 428 puandır. Buradan anlaşılmaktadır ki Türkçe dersinde okuduğunu anlama ve anlatma becerileri istenilen düzeye ulaşmadı düşünülmektedir.

Buraya kadar gelinen noktada okuduğunu anlama davranışının kazdırılmada geleneksel yöntemlerin eksik kaldığı gözlemlenmiştir. Drama yönteminin çocukların gelişimine etkisi birçok araştırmamanın konusu olmuştur. Bu araştırmalardan bazıları Türkçe dersi ile dramanın ilişkilerine değinmişlerdir. Ancak bu araştırmalarda Türkçe dersinde temel beceri olarak düşünülen okuduğunu anlama konusu özel olarak bilimsel araştırmaların odak noktası haline gelmemiştir. Özellikle okuduğunu anlama ve kavrama yeteneklerinin beceri olarak kazanıldığı ilkökul yıllarında bu etkinliğin ne kadar anlamlı olduğunun derinlemesine araştırılması gereken bir durum olarak ortada durmaktadır.

### **Okuduğunu Anlamanın Önemi Ve Gerekliliği**

Akyol, (2011)'a göre okumada anlam kurma; okuyan kişinin yazı dilindeki sembolleri tanıyıp algılamasına, dilbilgisine, zihinsel yetilerine ve hayat tecrübelerine dayanır. Okuduğunu anlamada Bu öğelerin birbiriyle uyum içinde kullanılmasının yanında okuyucunun istekli olması, ilgisi, yargıları, okuma amacı ve okumanın gerçekleştiği mekân da önemlidir (s.3). Okumanın görme, anımsama, seslendirme ve değerlendirme gibi geniş eylemleri olduğu gibi aynı zamanda okuma fizyolojik, zihinsel ve ruhsal yönleri olan karışık bir süreçtir. Çiftçi ve Temizyürek (2008)'e göre çocuklar, okuduklarını şu dört işlemi yerine getirerek anlayabilmektedirler: sözcükleri tanımak, anlamı kavramak, okunan parçadaki düşüncelere karşı en uygun tepkiyi vermek, yeni düşünceleri kullanmak

ve uygulamak. Çocuk bir parçayı okuduktan sonra parçadan elde ettiği fikri, benzer fikirlerle kıyaslayarak, anlamını bilinmediği sözcüklerin anlamlarını sezgisiyle tahmin edebilmeli yazı ve yazarı hakkında bir fikre sahip olabilmelidir (s.111).

Okuduğunu anlama becerisini geliştirmek için; okuma ve anlama sebep-sonuç ilişkisi ile bağlı olduğunu bilmek, anlayarak okumak için okunan yazıyı kavramak ve okuma öncesi sorularla öğrenciyi okumaya hazırlamak gerekmektedir. Ayrıca yazıda ele alınan konuyu belirlemek, anlamı bilinmeyen kelimeleri, anlaşılmayan tümceleri ve paragrafları belirlemek de önemlidir. “İki ayrı çaba gibi görünen “okuma” ve “anlama” aslında neden sonuç ilişkisiyle birbirine bağlıdır. İnsan anlamak için okur. Okuduğunu da anlamak ister”(Demirel 1995 s. 71).

### **Anlamada Uygulanan Yöntem Ve Teknikler**

Anlama bir konuşmanın içeriğinin veya okunan bir metnin, mesajın algılanmasıdır. Anlama birçok duyu organını çalıştıran karışık bir eylemdir. Okuyucu metinde geçen kelimelerin çoğunu eski yaşantıları ile beyinde kodlamıştır. İnsan bir kelime okuduğu zaman beyin, o kelime ve onunla ilgili bütün çağrışımları kısa sürede ilişkilendirir (Aktaş ve Gündüz, 2001 s.53). Balcı (2013) anlama beyin faaliyetlerinden; inceleme, seçim yapma, karar verme, çevirme, yorumlama, öteleme, analiz sentez yapma ve değerlendirmeyi içerir. Anlamlandırmada kişinin önceki yaşantıları da anlama sürecinde bütünleşir.

Kaya, (2008) ‘ya göre okuma tanımlarında ortak payda, okuduğunu anlamadır. Bütün okumanın temel amacı anlamadır. Anlamadan yapılan okuma, sadece seslendirmedir, işlevini yerine getiremez. Onan, (2011) zihinde tasarım ve imgeler yardımıyla gerçekleşen anlama süreci, tasarım ve imgelerin zihinde uzun süreli bellekte depolanması ile oluşmaktadır. Algılanan sözcüğün anlamına göre o sözcükle ilgili çağrışımlar; okuma ve dinleme sürecinde, uzun süreli bellekten çağrılarak, anlama sürecine dâhil edilir (s.367).

Yaman (1999) tarafından yapılan araştırmada birleştirilmiş işbirlikli okuma ve kompozisyon tekniği okuduğunu ve dinlediğini anlama ve tutum açısından geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğu belirlenmiştir.

Güngör Kılıç (2004) yapılan çalışmada işbirlikli öğrenme yönteminin, öğrencilerin Türkçe dersindeki okuduğunu anlama başarıları, okuduğunu anlama stratejileri ve okumaya yönelik tutumlarında geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğu saptanmıştır. Okuduğunu anlamadaki cinsiyete dayalı farklılıkları işbirlikli öğrenme ile ortadan kalktığı görülmüştür.

### Dramanın Okuduğunu Anlamada Yeri Ve Önemi

Türkçe programında anlama; dinleyip izlediğini anlama ve okuduğunu anlama adı altında iki bölümde incelenmektedir. Dinleme ve okuma öğretimi ile ilgili bu çalışmalar genellikle anlama etkinliği ile tanımlanmaktadır. Anlama çalışmaları, çocuklarda dinleme ve okuma etkinliklerindeki başarı seviyeleri hakkında bize bilgi vermektedir (Kavcar vd., 1995 s.19).

Kara (2000) araştırmasında yaratıcı drama, yaratıcı dramanın dil eğitimindeki yeri ve öğretime getirdikleri üzerinde durarak, Türkçe öğretiminde uygulanan geleneksel yöntemlerden ve yazınsal türlerin dramatize edilmesinden bahsetmiştir. Dil öğretiminde ve kişilik gelişiminde çok etkili olduğu vurgulanan yaratıcı dramanın Türkçe eğitiminde kullanımının eğitime faydalı olacağı belirtilmiştir.

Kaya Güler (2008) göre okuduğunu anlama ve anladığını yazıyla anlatma becerilerinin gelişiminde yaratıcı drama yönteminin geleneksel yöntemlere göre daha çok etkili olduğu belirlenmiştir. Türkçe dersinde, öğrencileri merkeze alan, öğrencinin gelişim özelliklerine uygun olan yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının okuduğunu anlama ve anladığını yazıyla anlatma temel dil becerisinin gelişiminde etkili olduğu vurgulanmıştır.

Susar Kırmızı (2008) tarafından yapılan çalışmada drama yönteminin okuduğunu anlama stratejilerine ve okumaya karşı tutuma olan etkisi üzerinde okuduğunu anlama açısından deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir fark göremezken, drama yönteminin okuduğunu anlama stratejilerinin başarısındaki etkisine göre daha etkili olduğu görülmüştür.

### Yöntem

#### Araştırmanın Modeli

Araştırmada, drama yönteminin geleneksel yöntemden farkını ortaya koymak amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. İlkokul 4.sınıf Türkçe okuduğunu anlama kazanımlarını edindirmede drama yönteminin geleneksel yöntemle göre etkililiğini araştırmak için ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel model uygulanmıştır.

#### Örneklem / Araştırma grubu

Araştırmanın evrenini ilkokul 4.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Pursaklar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Saray İlkokulu 4/C ve 4/K sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 4/C sınıfı deney grubu 4/K grubu kontrol grubu olarak belirlenmiştir.

#### Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin demografik değişkenlerini belirlemek için "Kişisel Bilgi Formu" öğrencilere dağıtılıp sonuçlar değerlendirilmiştir. Deney grubu ve kontrol grubuna çalışmaya başlamadan Ön test

uygulanmıştır. Süreç kamera kaydına alınmıştır. Araştırmacı tarafından uygulamalar sonunda tutulan günlüklerle de araştırma haftalık değerlendirilmiştir. Her atölye çalışmasından sonra gözlem formları doldurularak öğrencilerin süreç içindeki gelişimleri izlenmiştir. Uygulama sonunda her iki gruba da son test uygulanarak öğrencilerin başarı durumları arasındaki farklar incelenmiştir.

### **İşlem / Verilerin Toplanması**

Okuduğunu anlama kazanımları incelendi. İlkokul seviyesine uygun olabilecek metin taramaları yapıldı. 4.sınıf seviyesine uygun olan metinler danışman ile birlikte tartışıldı.

Çocukların seviyesine uygun olacağını düşünülen metinler düzenlenerek farklı öğrencilerden oluşan dördüncü sınıf öğrencilerine okutuldu. Öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu görülen dokuz metin düzenlendi. Bu metinlerden bir tanesi ön teste kullanılmak, diğerleri ise uygulamalarda kullanılmak üzere planlandı.

Ön test son test uygulaması için puanlama kolaylığı, somut veriler elde etmede faydalı olacağı düşünceleriyle test tekniğine uygun sorular hazırlandı. Okuduğunu anlama kazanımları incelenerek uygulamanın amacına hizmet eden 20 kazanım belirlendi. Her kazanıma uygun soru hazırlandı. Etkinliklerde belirlenen metinler farklı türlerde olduğu için, bu türlerinde ön testte yer alması gerektiği düşünülerek ön teste bir şiir ve bir fabl dâhil edildi. Kazanım belirtke tablosu kazanımlar üzerinde yapılan çalışmalar ışığında hazırlandı.

Ön test farklı iki sınıfta uygulanarak SPSS üzerinden madde güçlükleri ve ayırt edicilikleri hesaplandı. Testin güvenilirlik ve geçerliliğini incelendi. SPSS aracılığı ile ön testlerin puanları ve soruların dağılımları incelendi Ölçme uzmanının görüşlerinden de yola çıkılarak teste son şekli verildi. Öğrencilerin testi çözme süreleri göz önüne alınarak sınav süresi 30 dk. olarak belirlendi. 4/E ve 4/C sınıflarına ön test uygulaması yapıldıktan sonra iki sınıfın ortalama puanlarının birbirine denk olmadığı görülerek farklı bir sınıfa daha ön test uygulandı. 4/K sınıfının ortalama puanı ile 4/C sınıfının ortalama puanının birbirine daha yakın olduğu görüldü. Uzmanlardan üç sınıf ile ilgili alınan yorumlara göre ve araştırmacı tarafından 4/E sınıfındaki öğrencilerin ön testte performanslarını tam olarak sergileyemedikleri göz önünde bulundurularak, uygulamalarda öğrencilerin cinsiyet, sayı, puan değerleri ve sınıfların derslerinin müsaitlik durumlarına bakıldığında 4/C sınıfının deney grubu, 4/K sınıfının ise kontrol grubu olmasına karar verildi.

Deney ve kontrol grubu etkinlikleri hazırlandı. 4/M sınıfında (araştırmacının kendi sınıfında) pilot uygulama yapıldı. Uygulamaların sürelerine, eksikliklerine ve öğrenci üzerindeki etkilerine bakılarak yapılan düzenlemelerle deney grubunda çalışmalara başlandı.

### Verilerin Analizi

Deney ve kontrol grubunda yapılan çalışmaların sonunda elde edilen nicel veriler SPSS 21 bilgisayar paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada 29 deney grubu öğrencisi, 29 kontrol grubu öğrencisi olmak üzere toplam 58 öğrenci üzerinde uygulama yapılmıştır. Çalışma sonrasında SPSS programı ile frekans ve yüzdeler belirlenmiş, t testi, anova kullanılarak, değerlendirmeler yapılmıştır.

Araştırmacı gözlemlerinin analizini yaparken süreç içerisinde tuttuğu notlardan ve kamera kayıtlarından faydalanılmıştır. Araştırmacı tarafından kamera kaydına alınan bütün uygulama sürecini anımsamak için ve deşifre etmek için kayıtlar birkaç kez tekrar izlenmiştir. Önceden de belirtildiği gibi deney grubu için gözlem formları puanlanmış ve bu formlar bir uzman tarafından daha puanlanmıştır. Sonuçlara bakıldığında iki puanlamanın da tutarlı olduğu görülmektedir.

Deney ve kontrol grubunun ön test ve son test karşılaştırmaları araştırmacı tarafından dikkatle yapılmış bir alan uzmanı tarafından kontrol edildikten sonra tek bir puan elde edilmiştir. Elde edilen puanlar arasındaki standart sapmaları belirlemek için t testi kullanılmıştır. Deney grubunun ön test ve son test puanları ile gözlem form puanlarının ortalaması arasında fark olup olmadığı araştırılmıştır. Ayrıca t testi ile grupların kendi içlerinde ön test ve son test puanlarının analizleri yapılarak deney grubunda drama yöntemi ile kontrol grubunda geleneksel yöntem ile işlenen derslerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri üzerine etkilerine bakılmıştır.

### Bulgular

Bu bölümde sürecin başında araştırmaya katılan öğrencilerin doldurmuş oldukları “Kişisel Bilgi Formu” ndan hareketle elde edilen bilgiler verilmiş, verilerin nitel ve nicel analizleri yapılarak yorumlanmıştır.

#### *Drama Yönteminin Uygulandığı Deney Grubu ile Geleneksel Yöntemin Uygulandığı Kontrol Grubunun Demografik Verilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

Araştırmamıza esas aldığımız deney ve kontrol grubunun dağılımları ve bu dağılımların özelliklerinin birbirine eşit olması, elde edilecek bulgular açısından oldukça önemlidir. Bu yüzden çalışma grubunun sayısal eşitliğinin yanında, eğitim ve süreç eşitliliğine de özen göstererek oluşturmanın öneminden hareketle her iki gruba ön ve son test uygulamadan önce genel durumlarını istatistiksel olarak ortaya koymak yararlı olacaktır. Tablo 1’de cinsiyete, Tablo 2’de ise yaş gruplarına göre oranları verilmiştir. Her iki tablo incelendiğinde, deney ve kontrol grubuna katılan öğrencilerin öncelikle cinsiyet ve yaşa bağlı dağılımları ortaya konmuştur.

Tablo 1. *Deney ve Kontrol Grubunun Cinsiyet Durumları*

Cinsiyet	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Erkek	13	44,8	13	44,8
Kız	16	55,2	16	55,2
Toplam	29	100	29	100

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, deney ve kontrol grubunun cinsiyete göre dağılımlarında, kızların oranı erkeklere göre fazla olduğu görülmektedir. Bununla birlikte araştırmanın tutarlılığı açısından iki grubun da aynı sayı ve oranda olmasına özen gösterilmiştir.

Tablo 2. *Deney Grubu öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Başarı Durumları*

Cinsiyet		Ön Test	Son test
Erkek	Ortalama Puan	51,54	56,54
	Öğrenci Sayısı	13	13
	Std. Sapma	,168	,165
Kız	Ortalama Puan	58,44	68,75
	Öğrenci Sayısı	16	16
	Std. Sapma	,169	,173
Toplam	Ortalama Puan	55,34	63,28
	Öğrenci Sayısı	29	29
	Std. Sapma	,169	,177

Yukarıdaki tabloda deney grubu öğrencilerin cinsiyet durumlarına göre başarıları incelendiğinde hem ön test sonuçlarında (58,44) hem de son test sonuçlarında (68,75) kızların erkeklerden daha iyi sonuç aldıkları anlaşılmaktadır. Araştırmacı, yaratıcı drama etkinliklerine kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha etkin katıldıklarını gözlemlemiştir. Kızlar ön teste göre sonuçlarını "10,31" puan arttırırken, erkekler ön teste göre sonuçlarını "5" puan arttırmışlardır. Uygulayıcı erkek öğrencilerin ön test puanları düşük olduğu için atölye çalışmaları sonrasında erkek öğrencilerin puanlarını oransal olarak daha fazla arttırmalarını beklemiştir. Ancak kız öğrenciler ortalama puanlarını oransal olarak daha fazla arttırmışlardır. Bu da kız öğrencilerin drama yöntemine olan yaklaşımları ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 3. *Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumları*

Baba Eğitimi	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Okur Yazar Değil	1	3,4	1	3,4
Okur Yazar	3	10,3	4	13,8



## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

İlkokul	4	13,8	3	10,3
Ortaokul	3	10,3	5	17,2
Lise	6	20,7	10	34,5
Üniversite	12	41,4	6	20,7
Toplam	29	100,0	29	100,0

Tablo 3'te deney ve kontrol grubu öğrencilerinin babalarının eğitim durumları incelendiğinde deney grubunda en fazla bulunan eğitim durumlarının, lise (6) ve üniversite (12) kişi olduğu görülmektedir; kontrol grubunda üniversite (6) ve lise (10) kişi olduğu görülmektedir. Deney grubunda ilkokulu tamamlayamamış baba sayısı 4 kişi iken, kontrol grubunda 5 kişidir. Deney grubunda lise ve daha üstü öğrenime sahip olan öğrenciler (6+12= 18) kişi iken, kontrol grubunda bu sayı (10+6=16) kişidir. Burada da görüleceği gibi eğitim açısından tabloda ilkokul seviyesinin altında bulunan iki değişken (deney grubu 4 kişi, kontrol grubu 5 kişi) ve lise seviyesinin üstünde bulunan iki değişken (deney grubu 18 kişi, kontrol grubu 16 kişi) açısından deney ve kontrol gruplarının birbirine yakın sayılarda olduğu anlaşılmaktadır. Yani deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin baba eğitim durumları arasında da anlamlı bir fark görülmemektedir.

Tablo 4. Deney Grubu Öğrencilerinin Baba Eğitimlerine Göre Başarı Durumları

Baba Eğitim Durumu		Ön Test	Son Test
Okur Yazar Değil	Ortalama	45	40
	Öğrenci Sayısı	1	1
	Std. Sapma		
Okur Yazar	Ortalama	36,67	40
	Öğrenci Sayısı	3	3
	Std. Sapma	,160	,150
İlkokul	Ortalama	63,75	58,75
	Öğrenci Sayısı	4	4
	Std. Sapma	,075	,175
Ortaokul	Ortalama	41,67	60
	Öğrenci Sayısı	3	3
	Std. Sapma	,152	,250
Lise	Ortalama	50	61,67
	Öğrenci Sayısı	6	6
	Std. Sapma	,10	,068
Üniversite	Ortalama	64,17	74,17
	Öğrenci Sayısı	12	12
	Std. Sapma	,172	,144

Total	Ortalama	55,34	63,28
	Öğrenci Sayısı	29	29
	Std. Sapma	,169	,177

Tablo 4'te öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre ön test sonuçlarına bakıldığında babaları ilköğretim mezunu olan öğrencilerin ortalama puanları 63,75 iken babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin ortalama puanları 64,17 olduğu görülmektedir. Burada baba eğitimleri ile öğrenci puanları arasında bir ilişki gözlemlenememiştir. Ancak baba eğitim durumları ile son test puanları arasındaki ilişki incelendiğinde baba eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin ortalama puanlarının da arttığı anlaşılmaktadır.

Tablo 5. *Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Okuduklarını Anlama Yöntemleri*

Anlamayı Belirleme Yöntemleri	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Özetleme Yaparak	10	34,5	8	27,6
Ana fikir Belirleyerek	2	6,9	3	10,3
Metin Planı Çıkararak	2	6,9	2	6,9
Metinle İlgili Soruları Cevaplayarak	15	51,7	16	55,2
Toplam	29	100	29	100

Okuduklarını anlama yöntemlerini belirten tabloya göre hem deney grubu öğrencilerinin (%51) hem de kontrol grubu öğrencilerinin (%55,2) yarıdan fazlası okuduklarını anlamayı belirlemek için verilen metinle ilgili soruları cevapladıkları anlaşılmıştır. Özetleme yaparak okuduğunu anlayan (deney grubu 10, kontrol grubu 8 kişi), ana fikir belirleyerek okuduğunu anlayan (deney grubu 2, kontrol grubu 3 kişi) ve metin planını çıkararak okuduğunu anlayan (deney grubu 2, kontrol grubu 2 kişi) öğrenciler deney grubu ve kontrol grubu için benzer sayıdadır. Buradan da görülmektedir ki; deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin okuduklarını anlamadaki yöntemler birbiriyle örtüşür niteliktedir.

Tablo 6. *Deney Grubu Öğrencilerinin Okuduklarını Anlamayı Belirleme Tekniklerine Göre Başarı Durumları*

Anlamayı Belirleme Teknikleri		Ön Test	Son Test
Özetleme Yaparak	Ortalama	57,5	61,5
	Öğrenci Sayısı	10	10
	Std. Sapma	,137	,156
Ana Fikir Belirleyerek	Ortalama	70	72,50
	Öğrenci Sayısı	2	2
	Std. Sapma	,00	,106

## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

Metin Planı Oluşturarak	Ortalama	47,5	50
	Öğrenci Sayısı	2	2
	Std. Sapma	,247	,353
Soruları Cevaplayarak	Ortalama	53	65
	Öğrenci Sayısı	15	15
	Std. Sapma	,189	,183
Toplam	Ortalama	55,34	63,28
	Öğrenci Sayısı	29	29
	Std. Sapma	,169	,177

Tablo 6'ya göre deney grubu öğrencilerinden ana fikir belirleyen öğrencilerin ön test (70) ve son test (72,5) puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak ön test ve son test puanlarına karşılaştırmalı olarak bakılırsa puanlarını en fazla arttıran öğrencilerin (12 puan) okuduklarını soruları cevaplayarak anlayanlar olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle öğrencilerden sadece soruları cevaplayarak okuduğunu anlamaya çalışanlar için drama yöntemi daha etkili olmaktadır.

### *Drama Yönteminin Uygulandığı Deney Grubu İle Geleneksel Yöntemin Uygulandığı Kontrol Grubunun Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgu ve Yorumlar*

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması

	Deney grubu	Kontrol grubu
Öğrenci Sayısı	29	29
Ortalama Puan	55,34	51,72
Standart Sapma	0,169	0,153

Tablo 7'ye bakıldığında deney grubundaki öğrencilerin ortalama puanı 55,34 iken, kontrol grubundaki öğrencilerin ortalama puanları 51,72' dir. Araştırma kapsamında yapılan anlama testi sonucunda, grupların test sonuçlarının bağımsız t testi ile karşılaştırılmasıyla yukarıdaki sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlar neticesinde, grupların ön test puanlarının ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve .05 düzeyinde grupların puanları arasında anlamlı bir farkın oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, iki grubun başlangıçta anlama düzeylerinin yakın olduğunu ve anlama düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermekte; uygulama başında iki grup anlama becerisi bakımından denk kabul edilmektedir.

Tablo 8. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Sonuçlarının Puanlara Göre Dağılımları

Puan	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90
Deney grubu	0	2	3	1	0	2	1	8	2	3	2	2	2	1	0
Kontrol Grubu	1	0	2	3	2	3	7	1	0	4	3	3	0	0	0

Öğrenci notları incelenirken 100'lük puanlama sisteminde öğrencilerden 20'den az not alanlar en alt grup, 20-39 arası not alanlar alt grup - 40 - 59 arası not alanlar orta grup, 60 – 79 arası not alanlar üst grup, 80 ve üstü not alanlar ise en üst grup olarak belirlenmiştir. Bu belirleme esnasında 100'lük not sistemi öğrenci durumları hakkında daha nitelikli yorumlar yapabilmek için 5 eşit parçaya ayrılarak incelenmeye çalışılmıştır. Deney grubunun ön test sonuçları incelendiğinde; en alt grupta hiç öğrenci bulunmadığı, alt grupta 6 öğrenci bulunduğu, orta grupta 11 öğrenci bulunduğu, üst grupta 9 öğrenci bulunduğu, en üst grupta ise 3 öğrenci bulunduğu gözlemlenmiştir. Benzer olarak kontrol grubunda en alt grupta hiç öğrenci bulunmadığı, alt grupta 6 öğrenci, orta grupta 13 öğrenci, üst grupta 10 öğrenci bulunduğu anlaşılmıştır. Bu veriler iki grubun deney süreci öncesinde kazanımları uygulayabilme becerileri açısından birbirine denk olduğunu destekler niteliktedir.

*Drama Yönteminin Uygulandığı Deney Grubu İle Geleneksel Yöntemin Uygulandığı Kontrol Grubunun Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgu ve Yorumlar*

Tablo 9. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

	Deney grubu	Kontrol grubu
Öğrenci Sayısı	29	29
Ortalama Puan	63,28	50,69
Standart Sapma	0,177	0,172

Gruplar arasında ön test uygulaması yapıldıktan sonra deney grubu ile yaratıcı drama yöntemini temel alan uygulamalar yapılmış, kontrol grubu ile ise geleneksel yönetime göre ders işlenmiştir. Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin anlama düzeyleri üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla, deney grubuyla işlenen dersler sonrasında, ön test olarak uygulanan anlama testi tekrar uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının son test ortalamasından aldıkları puanlar yukarıda karşılaştırılmıştır. Tablo 9 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin son test ortalama puanı 63, 28 iken, kontrol grubunun son test ortalama puanı 50, 69 olarak ölçülmüştür. Bu sonuçlar neticesinde, grupların son test puanlarının ortalamalarının birbirinden farklı olduğu ve .05 düzeyinde grupların puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Deney sonrasında iki grubun anlama düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Uygulama sonunda deney grubu anlamlı bir düzeyde daha yüksek başarı elde etmiştir.

Tablo 10. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son Test Sonuçlarının Puanlara Göre Dağılımı

Puan	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90
Deney grubu	0	1	0	1	3	1	1	4	4	1	2	4	3	2	1
Kontrol Grubu	2	2	2	2	1	2	3	1	5	6	2	0	0	1	0

## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

Tablo 10’da belirtilen 100’lük puanın 5 eşit parçada incelenmesi burada da uygulanmıştır. Bu tabloya göre deney grubunun son test sonuçları incelendiğinde; en alt grupta hiç öğrenci bulunmadığı, alt grupta 2 öğrenci bulunduğu, orta grupta 9 öğrenci bulunduğu, üst grupta 11 öğrenci bulunduğu, en üst grupta ise 6 öğrenci bulunduğu gözlemlenmiştir. Kontrol grubunda en alt grupta hiç öğrenci bulunmadığı, alt grupta 8 öğrenci, orta grupta 7 öğrenci, üst grupta 13 öğrenci bulunduğu, en üst grupta 1 öğrenci bulunduğu anlaşılmıştır. Bu veriler iki grubun deney süreci sonunda kazanımları uygulayabilme becerileri açısından birbirinden ayrıştıklarını destekler niteliktedir.

### *Geleneksel Yöntemin Uygulandığı Kontrol Grubunun Ön Test- Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgu ve Yorumlar*

Tablo 11. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test – Son Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

	Ön Test	Son Test
Öğrenci Sayısı	29	29
Ortalama Puan	51,72	50,69
Standart Sapma	0,153	0,172

Geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubuna uygulama öncesinde yapılan ön test uygulama sonrasında tekrar edilmiş ve öğrencilerin iki test sonuçlarının birbirine yakın olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin geleneksel yöntem ile planlanmış dersler sonunda kazanımları belirlenen saatte yeteri kadar kazanamadıkları hatta ortalama puan olarak da eski puanlarını yakalayamadıkları görülmüştür. Bu da bizlere geleneksel yöntemin Türkçe öğretiminde seçilen kazanımlar için yeterli olmadığını dair göstergeler sunmaktadır.

Tablo 12. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test – Son Test Sonuçlarının Puanlara Göre Dağılımı

Puan	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90
Ön Test	1	0	2	3	2	3	7	1	0	4	3	3	0	0	0
Son test	2	2	2	2	1	2	3	1	5	6	2	0	0	1	0

Tablo 12’de belirtilen 100’lük puanın 5 eşit parçada incelenmesi burada da uygulanmıştır. Tablo 24’e göre kontrol grubunun ön test sonuçları incelendiğinde; en alt grupta hiç öğrenci bulunmadığı, alt grupta 6 öğrenci bulunduğu, orta grupta 13 öğrenci bulunduğu, üst grupta 10 öğrenci bulunduğu, en üst grupta ise hiç öğrenci bulunmadığı gözlemlenmiştir. Kontrol grubunun son test sonuçlarında ise en alt grupta hiç öğrenci bulunmadığı, alt grupta 8 öğrenci, orta grupta 7 öğrenci, üst grupta 13 öğrenci bulunduğu, en üst grupta 1 öğrenci bulunduğu anlaşılmıştır. Geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunda ön test- son test sonuçları öğrencilerin

okuduklarını anlama düzeyine ait başarı puanı açısından üst gruplara geçmekte zorlandıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 13. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test – Son Test Sonuçlarının Kazanımlar Dahilinde İncelenmesi

SORU NO	KAZANIM	ÖN TEST			SON TEST			DEĞİŞİM YÜZDESİ
		DOĞRU	YANLIŞ	BAŞARI YÜZDESİ	DOĞRU	YANLIŞ	BAŞARI YÜZDESİ	
S 1	Metinde verilen ipuçlarından hareketle, karşılaştığı yeni kelimelerin anlamlarını tahmin eder.	11	18	37,9	11	18	37,9	0
S 2	Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri hakkında tahminlerde bulunur.	13	16	44,8	14	15	48,3	+3,5
S 3	Okuduklarının konusunu belirler.	27	2	93,1	24	5	82,8	-10
S 4	Okuduklarının ana fikrini belirler.	20	9	69	20	9	69	0
S 5	Okuduklarında yardımcı fikirleri ve destekleyici ayrıntıları belirler.	10	19	34,5	7	22	24,1	-10
S 6	Okuduklarında hikâye unsurlarını belirler.	15	14	51,7	18	11	62,1	+10,4
S 7	Okuduklarından çıkarımlar yapar.	13	16	44,8	12	17	41,4	-3,4
S 8	Yazarın amacını belirler.	24	5	82,8	23	6	79,3	-3,5
S 9	Metinde ortaya konan sorunları belirler ve onlara farklı çözümler bulur.	20	9	69	15	14	51,7	-17
S 10	Betimleyen ve tanımlayan ifadeleri dikkate alarak okur.	16	13	55,2	18	11	62,1	+6,9
S 11	Okuduğu şiirin ana duygusunu belirler.	5	24	17,2	5	24	17,2	0
S 12	Okuduklarında ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim (5N 1K) sorularına cevap arar.	10	19	34,5	13	16	44,8	+10,3
S 13	Özetleyen ve sonuç bildiren ifadeleri dikkate alarak okur.	6	23	20,7	11	18	37,9	+17,2
S 14	Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur.	15	14	51,7	15	14	51,7	0
S 15	Okuduğu metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.	18	11	62,1	13	16	44,8	-17
S 16	Okuduklarında karşılaştırmalar yapar.	10	19	34,5	13	16	44,8	+10,3
S 17	Okuduklarında sebep-sonuç ilişkileri kurar.	18	11	62,1	15	14	51,7	-10
S 18	Başlık ve içerik ilişkisini sorgular.	24	5	82,8	22	7	75,9	-6,9
S 19	Okuduklarındaki duygusal ve abartılı öğeleri belirler ve sorgular.	10	19	34,5	7	22	24,1	-10
S 20	Okuduklarında gerçek olanla hayal ürünü olanı ayırt eder.	15	14	51,7	18	11	62,1	+10,3

Tablo 13'te kazanımlara göre kontrol grubunun sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlar kazanımlar başlığı altında tek tek incelendiğinde kontrol grubu öğrencilerinin başarı yüzdelerinde 4 kazanım açısından (1, 4, 11 ve 14) bir artış ya da azalma olmadığı, 9 kazanımda (3, 5, 7, 8, 9, 15, 17, 18 ve 19) ön teste göre düşüş olduğu, 7 kazanımda ise (2, 6, 10, 12, 13, 16 ve 20) ön teste göre bir artış olduğu görülmektedir. Ancak sadece 13 numaralı kazanımda %11'ten fazla bir artış görülmektedir.

## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

Diğer kazanımlardaki puan artışı % 11'in altındadır. Sadece bir kazanımda anlamlı bir artışı yakalamış olmak tesadüf ile de açıklanabilir. Ayrıca Türkçe derslerine kontrol grubunun öğretmeninin de kendi saatlerinde devam ettiği unutulmamalıdır. Bu saatlerin deney grubu ve kontrol grubu için benzer şekilde ilerlediği varsayılmaktadır. Diğer yandan kontrol grubu uygulayıcısının o kazanıma yönelik geleneksel yöntemin dışında daha etkili bir yöntem uygulamış olma ihtimalini ortaya koyduğu varsayılmaktadır bu varsayımı kuvvetlendirecek sonuç ise diğer kazanımlarla karşılaştırıldığında anlaşılacaktır. Öğrencilerin ön test sonuçlarında en yüksek ortalama puanlara ulaştıkları 3, 8 ve 18 numaralı kazanımların ortalama puanlarının geleneksel yöntemin uygulanması sonunda azaldığı görülmektedir. Öğrencilerin ön test sonuçlarında en düşük ortalama puana ulaştıkları 11 numaralı kazanımın ortalama puanının ise uygulama sonucunda değişmediği anlaşılmıştır. Bu durum bizlere geleneksel yöntemin iyi bilinen kazanımları üst düzeye taşımada ve az bilinen kazanımların öğretiminde etkili bir yol olmadığını göstermektedir.

### *Drama Yönteminin Uygulandığı Deney Grubunun Ön Test- Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgu ve Yorumlar*

Tablo 14. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test – Son Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

	Ön Test	Son Test
Öğrenci Sayısı	29	29
Ortalama Puan	55,34	63,28
Standart Sapma	0,169	0,177

Yaratıcı drama yöntemin uygulandığı deney grubuna uygulama öncesinde yapılan ön test uygulama sonrasında tekrar edilmiştir. Öğrencilerin son testte belirgin 0.5 düzeyinde anlamlı bir şekilde daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Öğrencilerin yaratıcı drama yöntemi ile planlanmış dersler sonunda kazanımları daha iyi öğrendikleri anlaşılmaktadır. Bu da bizlere yaratıcı drama yönteminin Türkçe öğretiminde seçilen kazanımlar için okuduğunu anlamada etkili bir yol olduğunu göstermektedir.

Tablo 15. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test – Son Test Sonuçlarının Puanlara Göre Dağılımı

Puan	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90
Ön Test	0	2	3	1	0	2	1	8	2	3	2	2	2	1	0
Son test	0	1	0	1	3	1	1	4	4	1	2	4	3	2	1

Tablo 15'te belirtilen 100'lük puanın 5 eşit parçaya incelenmesi burada da uygulanmıştır. Tablo 27'ye göre deney grubunun ön test ve son test sonuçları incelendiğinde en al grupta iki durumda da öğrenci olmadığı, alt grupta ön test yapıldığında 6 olan öğrenci sayısının son test

sonrasında 2'ye düştüğü, orta grupta ön test yapıldığında 11 olan öğrenci sayısının son test sonrasında 9'a düştüğü, üs grupta ön test yapıldığında 9 olan öğrenci sayısının son test sonrasında 11'e çıktığı, en üst grupta ön test yapıldığında 3 olan öğrenci sayısının son test sonrasında 6'ya çıktığı görülmektedir. Yani yaratıcı drama yöntemi sonrasında öğrencilerin okuduklarını anlamaya yönelik başarı puanları sınıflandığında alt ve orta gruptaki öğrenci sayısının azaldığı, üst ve en üstte bulunan öğrenci sayısının arttığı anlaşılmaktadır. Bu yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmelerinde etkili bir yöntem olduğunu göstermektedir.

Tablo 16. *Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test – Son Test Sonuçlarının Kazanımlar Dahilinde İncelenmesi*

SORU NO	KAZANIM	ÖN TEST			SON TEST			DEĞİŞİM YÜZDESİ
		DOĞRU	YANLIŞ	BAŞARI YÜZDESİ	DOĞRU	YANLIŞ	BAŞARI YÜZDESİ	
S 1	Metinde verilen ipuçlarından hareketle, karşılaştığı yeni kelimelerin anlamlarını tahmin eder.	17	12	58,6	18	11	62,1	3,5
S 2	Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri hakkında tahminlerde bulunur.	18	11	62,1	20	9	69	6,9
S 3	Okuduklarının konusunu belirler.	25	4	86,2	26	3	89,7	3,5
S 4	Okuduklarının ana fikrini belirler.	14	15	48,2	17	12	58,6	10,4
S 5	Okuduklarında yardımcı fikirleri ve destekleyici ayrıntıları belirler.	10	19	34,5	20	9	69	34,5
S 6	Okuduklarında hikâye unsurlarını belirler.	21	8	72,4	19	10	65,5	-6,9
S 7	Okuduklarından çıkarımlar yapar.	12	17	41,4	13	16	44,8	3,4
S 8	Yazarın amacını belirler.	25	4	86,2	26	3	89,7	3,5
S 9	Metinde ortaya konan sorunları belirler ve onlara farklı çözümler bulur.	13	16	44,8	18	11	62,1	17,3
S 10	Betimleyen ve tanımlayan ifadeleri dikkate alarak okur.	11	18	37,9	15	14	51,7	13,8
S 11	Okuduğu şiirin ana duygusunu belirler.	2	27	6,9	11	18	37,9	31
S 12	Okuduklarında ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim (5N 1K) sorularına cevap arar.	10	19	34,5	11	18	37,9	3,4
S 13	Özetleyen ve sonuç bildiren ifadeleri dikkate alarak okur.	14	15	48,3	13	16	44,8	-3,5
S 14	Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur.	21	8	72,4	18	11	62,1	-10,3
S 15	Okuduğu metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.	14	15	48,3	21	8	72,4	24,1
S 16	Okuduklarında karşılaştırmalar yapar.	16	13	55,2	16	13	55,2	0
S 17	Okuduklarında sebep-sonuç ilişkileri kurar.	21	8	72,4	20	9	69	-3,4
S 18	Başlık ve içerik ilişkisini sorgular.	22	7	75,9	25	4	86,2	10,3
S 19	Okuduklarındaki duygusal ve abartılı öğeleri belirler ve sorgular.	12	17	41,4	13	16	44,8	3,4
S 20	Okuduklarında gerçek olanla hayal ürünü olanı ayırt eder..	23	6	79,3	27	2	93,1	13,8



## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

Tablo 16 incelendiğinde kazanımlara göre deney grubunun sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlar kazanımlar başlığı altında tek tek incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin bir kazanımda (16) bir artış ya da azalma olmadığı, 4 kazanımda (6, 13, 14 ve 17) ön teste göre düşüş olduğu, 16 kazanımda ise (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 18, 19 ve 20) bir artış olduğu görülmektedir. Puan düşüşü yaşanan kazanımlar incelendiğinde 6 numaralı kazanımda başarı puanı 72,4'ten 65,9'a; 13 numaralı kazanımda 48,3'ten 44,8'e; 14 numaralı kazanımda 72,4'ten 62,1 e; 17 numaralı kazanımda ise 72,4'ten 69'a düştüğü anlaşılmaktadır. Burada düşüş yaşanan konuların öğrencilerin zaten ön bilgi olarak hâkim oldukları (%70 Başarı üzeri) konularda olduğu belirlenmiştir. Bu durum diğer 15 kazanımda drama yönteminin yakaladığı başarı ile kıyaslandığında öğrencilerin ön bilgilerinin öğrenme konusunda bazı engeller oluşturduğuna işaret edebilir. Bununla birlikte belirli bir başarı düzeyinden sonra öğrencileri puan olarak daha yukarılara çekmek gittikçe zorlaşmaktadır. Drama yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test sonuçlarına göre öğrencilerin en düşük puanları aldıkları 11 numaralı kazanım (%31 puan artışı) ve 5 numaralı kazanım (%34,5 puan artışı) öğrencilerin aynı zamanda en fazla puanlarını arttırdıkları kazanımlar olmuştur. Bu sonuçlar bizlere öğrencilerin daha önceden bilmedikleri ya da çok az düzeyde bildikleri konuların öğretiminde drama yönteminin etkinliği daha da artmaktadır. Bununla birlikte ön test sonuçlarında en yüksek not ortalamasına ulaşılan 8 ve 3 numaralı kazanımlar incelendiğinde ikisi için de 86,2 olan puanlar 89,7'ye çıkarılmıştır. Bu da bizlere öğrenciler tarafından iyi bilinen konuları öğrencilere üst düzeyde öğretmek için yaratıcı drama yönteminin öğretim metodu olarak seçilebileceğini göstermiştir. Başka bir deyişle yaratıcı drama yöntemi Türkçe dersinde okuduğunu anlama becerisini geliştirme açısından yeni öğrenilecek konularda hızlı bir ilerleme, daha önceden öğrenilmiş konularda ise bir üst düzeye taşıma görevini etkili bir şekilde gerçekleştirmektedir.

### *Drama Yönteminin Uygulandığı Deney Grubu İle Geleneksel Yöntemin Uygulandığı Kontrol Grubunun Ön Test – Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgu ve Yorumlar*

Tablo 17. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test – Son Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	Ön Test	Son Test	Ön Test	Son Test
Öğrenci Sayısı	29	29	29	29
Ortalama Puan	51,72	50,69	55,34	63,28
Standart Sapma	0,153	0,172	0,169	0,177

Tablo 17 incelendiğinde Geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubu ile yaratıcı drama yöntemi uygulanan deney grubunun ön test sonuçları arasındaki puan farkı (3,52) iken, kontrol grubu ve deney grubunun uygulamalar sonundaki son test puanları arasında puan farkı (12,59)

belirginleşmiştir. Bu arada yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarılarının arttırılmasında etkili bir yöntem olduğu görülmektedir.

Tablo 18. *Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön test – Son Test Sonuçlarının Puanlara Göre Dağılımı*

Başarı Grupları	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	Ön Test	Son Test	Ön Test	Son Test
En Üst Grup	0	1	3	6
Üst grup	10	13	9	11
Orta Grup	13	7	11	9
Alt grup	6	8	6	2
En Alt Grup	0	0	0	0
Toplam	29	29	29	29

Kontrol grubu öğrencilerinin başarı düzeyleri incelendiğinde ön test sonuçlarına göre orta grupta bulunan öğrencilerin (13 kişi), son testler incelendiğinde alt gruba (2 kişi) ve üst gruba (3 kişi) geçiş yaptıkları görülmektedir. Bu durum geleneksel yöntem ile okuduğunu anlama öğretimi yapıldığında öğrencilerin bir kısmının olumlu sonuçlar elde ettiği, bir kısmının olumsuz sonuçlar elde ettiği, bir kısmının ise belirgin bir değişim yakalayamadığı anlaşılmıştır. Ancak deney grubu öğrencilerin başarı düzeyleri incelendiğinde ön test sonuçlarına göre alt grupta bulunan öğrencilerin %66'sı son test sonuçlarına göre orta gruba, orta gruptaki öğrencilerden %45'i üst gruba geçmiştir. Yaratıcı drama yöntemi ile okuduğunu anlama eğitimi yapıldığında geleneksel yöntemle göre öğrencilerin üst düzeydeki başarı gruplarına daha rahat geçtikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 19. *Deney Grubu Öğrencilerinin ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test – Son Test Sonuçlarının Kazanımlar Dahilinde İncelenmesi*

SORU NO	KAZANIM	Kontrol Grubu			Deney Grubu		
		ÖN TEST BAŞARI YÜZDESİ	SON TEST BAŞARI YÜZDESİ	DEĞİŞİM YÜZDESİ	ÖN TEST BAŞARI YÜZDESİ	SON TEST BAŞARI YÜZDESİ	DEĞİŞİM YÜZDESİ
S 1	Metinde verilen ipuçlarından hareketle, karşılaştığı yeni kelimelerin anlamlarını tahmin eder.	37,9	37,9	0	58,6	62,1	+3,5
S 2	Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri hakkında tahminlerde bulunur.	44,8	48,3	+3,5	62,1	69	+6,9
S 3	Okuduklarının konusunu belirler.	93,1	82,8	-10,3	86,2	89,7	+3,5
S 4	Okuduklarının ana fikrini belirler.	69	69	0	48,2	58,6	+10,4
S 5	Okuduklarında yardımcı fikirleri ve destekleyici ayrıntıları belirler.	34,5	24,1	-10,4	34,5	69	+34,5
S 6	Okuduklarında "hikâye unsurları" nı belirler.	51,7	62,1	+10,4	72,4	65,5	-6,9
S 7	Okuduklarından çıkarımlar yapar.	44,8	41,4	-3,4	41,4	44,8	+3,4
S 8	Yazarın amacını belirler.	82,8	79,3	-3,5	86,2	89,7	3,5

## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

S 9	Metinde ortaya konan sorunları belirler ve onlara farklı çözümler bulur.	69	51,7	-17,3	44,8	62,1	+17,3
S 10	Betimleyen ve tanımlayan ifadeleri dikkate alarak okur.	55,2	62,1	+6,9	37,9	51,7	+13,8
S 11	Okuduğu şiirin ana duygusunu belirler.	17,2	17,2	0	6,9	37,9	+31
S 12	Okuduklarında ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim (5N 1K) sorularına cevap arar.	34,5	44,8	+10,3	34,5	37,9	+3,4
S 13	Özetleyen ve sonuç bildiren ifadeleri dikkate alarak okur.	20,7	37,9	+17,2	48,3	44,8	-3,5
S 14	Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur.	51,7	51,7	0	72,4	62,1	-10,3
S 15	Okuduğu metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.	62,1	44,8	-17,3	48,3	72,4	+24,1
S 16	Okuduklarında karşılaştırmalar yapar.	34,5	44,8	+10,3	55,2	55,2	0
S 17	Okuduklarında sebep-sonuç ilişkileri kurar.	62,1	51,7	-10,4	72,4	69	-3,4
S 18	Başlık ve içerik ilişkisini sorgular.	82,8	75,9	-6,9	75,9	86,2	+10,3
S 19	Okuduklarındaki duygusal ve abartılı öğeleri belirler ve sorgular.	34,5	24,1	-10,4	41,4	44,8	+3,4
S 20	Okuduklarında gerçek olanla hayal ürünü olanı ayırt eder..	51,7	62,1	+10,3	79,3	93,1	+13,8

Kazanımlar esas alınarak yapılan deneysel uygulamalar kontrol grubuyla beraber aynı süreçte yapılmış kazanımlar bu süreçte esas alınmıştır. Tablo 19'da bu sonuçlar kazanımlar başlığı altında tek tek incelendiğinde kazanımların deney grubunda kontrol grubuna göre anlamlı şekilde arttığı görülmektedir. Ancak kimi kazanımlarda (6, 12, 13, 14 ve 16) aynı durum söz konusu değildir. Bunun nedenleri araştırıldığında deney ve kontrol grubunda bu kazanımların gerçekleştirilmesinde kimi zaman yöntemin her iki grupta da aynı oranda etkili olduğu, kimi zaman da (6, 12, 13ve 16) kazanımlarda görüldüğü gibi kontrol grubu lehinde etkili olduğu görülmüştür. Bu durum öncelikle dramının yöntem olarak yetersizliğini gösterebilecek oranda olmadığı genel içerisinde küçük bir bölümü kapsamaktadır. Diğer yandan kontrol grubu uygulayıcısının o kazanıma yönelik geleneksel yöntemin dışında daha etkili bir yöntem uygulamış olma ihtimalini ortaya koyduğu varsayılmaktadır bu varsayımı kuvvetlendirecek sonuç ise diğer kazanımlarla karşılaştırıldığında anlaşılacaktır. 15 kazanımda (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 18, 19 ve 20) deney grubunda bulunan öğrencilerin kontrol grubunda bulunan öğrencilere göre daha etkili bir öğrenme gerçekleştirdikleri görülmektedir. Deney grubu kazanımlarının kontrol grubu kazanımları ile aralarındaki fark incelendiğinde deney grubu lehinde 2 kazanımda (5 ve 15) %40'tan fazla, 2 kazanımda (9 ve 11) %30'dan fazla, 2 kazanımda (10 ve 20) %20'den fazla, 5 kazanımda ise (2, 3, 4, 18 ve 19) %10'dan fazla fark olduğu görülmektedir. Kontrol grubunda kullandığımız geleneksel yöntem ile ön test sonucunda düşük puan ortalaması bulunan kazanımların belirdin bir şekilde yükselmediği anlaşılmaktadır.

Başka bir deyişle yaratıcı drama yöntemi Türkçe dersinde okuduğunu anlama becerisini geliştirme açısından yeni öğrenilecek konularda hızlı bir ilerleme, daha önceden öğrenilmiş konularda ise bir üst düzeye taşıma görevini etkili bir şekilde gerçekleştirmektedir.

*Drama Yöntemi Kullanılarak Gerçekleştirilen Okuduğunu Anlama Öğretimine İlişkin Sınıf İçi Etkinliklere Yönelik Bulgu ve Yorumlar*

Deney grubunda yapılan atölye çalışmaları araştırmacı tarafından kayıt altına alındı. Her atölye sonunda gözlem formu doldurularak öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri düzeyleri haftalık belirlenmeye çalışıldı. Kayıtlar başka bir uzman aracılığıyla izlenerek gözlem formları dolduruldu. Doldurulan formların ortalamaları alındığında öğrencilerin başarılarındaki zamanla arttığı görülmektedir.

İlk atölye çalışmasında öğrenciler etkinliklere katılmaya isteklidirler ancak biraz heyecanlılardı. Mükemmeliyetçi bir yapıları olması onların oyunlarda kendilerini göstermelerini engelledi. Rahat hareket edemediler. Canlandırma kısmında ö metni okuyarak yapmaya çalıştılar lider olarak olayda yaşayan karakterlerin rolüne girip örnekler verilse de öğrencilerin bu konuda zamana ihtiyaçları olduğu düşünüldü. Öğrenciler bir nesne ya da canlı rolüne girdiklerinde onu iyi canlandırdılar.

Çocuklar ısınma hareketlerinde çok isteklidirler. Mekân biraz dardı. İlk uygulama olduğu için ısınma çalışmaları uzun sürdü. Öğrenciler gruba ayrılma etkinliğini tam anlayamadıkları için numaralarını akılda tutmada problem yaşayan öğrenciler küçük karışıklık yaşadılar.

Öğrenciler rollerine daha iyi girsinler diye ikinci atölyede oyun bölümleri uzatıldı. Gruplara dağılımda sadece bir öğrencide sorun oluştu diğer öğrenciler duruma daha iyi alıştılar. Öğrenciler canlandırma yaparken malzeme kullanımı ve role girmede çok etkili değillerdi. Bundan sonraki atölyelerde bu durum göz önüne alınarak planlama yapıldı. İlk atölyelerde ses ve sahne kullanımında zorlanan öğrenciler, alıştıkça ve rahatladıkça daha başarılı katılımlarda bulundular. Başlarda beden dilini iyi kullanamayan öğrenciler ilerleyen atölye çalışmalarında bedenlerini daha aktif kullanarak öğrenmede kalıcılığı sağladılar. Atölye sonlarında yapılan soru cevap şeklindeki sözlü değerlendirmelerde de görüldüğü üzere öğrenciler hem çok eğlendiklerini hem de o günün kazanımları ile neler öğrendiklerini açıkça ifade edebildiler.

Öğrencilerin etkinlik yaparken birlikte hareket etmesine yönelik ikiyeşerli yürüme çalışmaları yapıldı. Öğrenciler birlikte hareket etmeye alışık olmadıkları için başlarda biraz karışıklık olsa da etkinliğin sonunda birlikte hareket etmeyi öğrendiler. Drama çalışması yapılan gruplar bir süre sonra rahat bir şekilde uygulamadaki yönergeleri uygulayabildiğini göstermektedir.

Şiir yazma ve ana düşünce bulmada başarılıydılar. Diğer grupların şiirleri daha dikkatli dinlemeleri için yarışma şeklinde ana düşünce bulduruldu. Böylece gruplar şiirin ana duygusunu çoğu

## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

zaman bulabildiler. Öğrenciler soru sorma konusunda zorlandılar. Sorulan sorulara cevap vermekte daha başarılı oldular. Zamanla materyalleri kullanmada daha etkili oldular ve kurallara uymada başarılıydılar.

Öznel nesnel oyununda çocuklar kendi getirdikleri nesnelere ile öznel ve nesnel cümle kurdular. Gruptaki diğer öğrenciler onları dikkatli bir şekilde dinlediler. Birkaç öğrenci cümle söyleme konusunda çekinse de grubun geneli cümle kurmak için istekliydi.

Öğrenciler gözlerini kapattılar ve okuduğum hikâyeyi dikkatlice dinlediler. Buna benzer bir çalışmayı daha önce öğretmenlerinin de yapmış olduğunu söylediler o yüzden çalışmaya yabancı değillerdi. Hikâyeyi zihinlerinde canlandırmak giriş gelişme ve sonuç bölümünü anlamalarında etkili oldu. Öğrenciler hikâyeyi canlandırmada materyal kullanmada daha iyidiler. Doğaçlama yaparken ise liderin dâhil olması ile yapabildiler.

Öğrenciler metnin giriş gelişme ve sonuç bölümlerini ayırabildiler. Yerinde olsaydım etkinliğinde kendilerini kahramanların yerine koyarak kahramanlarla kendilerini karşılaştırdılar. Öğrenciler grup halinde öznel nesnel cümleler kurdular ve her gruptan bir öğrenci gelerek cümlelerini okudular diğer gruplardaki öğrenciler cümle öznel mi nesnel mi tahmin ettiler.

Duygu kartları oyununda ise öğrenciler iç içe halka oluşturdular ancak eşleşmede sıkıntılar yaşadılar. Eşleştikten sonra çeşitli duygularla birbirlerine “Teşekkür ederim” dediler. Hikâye yazma etkinliğinde öğrenciler arasında hikâyeyi kimin yazacağı konusunda anlaşmazlıklar çıktı. Öğrenciler grup etkinlikleri yapıldıkça zamanla gruba dâhil olmayı ve grupta iş birlikli çalışmayı daha iyi öğrendiler. Öğrenciler birbirinden güzel hikâyeler yazdılar. Her gruptan bir öğrenci gelerek kendi karakterlerini canlandırdılar. Öğrenciler masalı canlandırmada başarılı oldular. Sahne kullanımı ve materyal kullanımında alıştıkları için daha başarılı oldular.

Duygu durum kartlarında verilen olayların bazıları öğrencilerin hayatında olduğu için duyguları rahat ifade ettiler ancak birkaç durum kartını daha önce yaşamadıkları için duyguyu canlandırmakta zorlandılar. Liderin müdahalesi ile bu sorun çözülsün de etkinlik hazırlanırken hepsini çocukların yaşantılarından seçmek etkinliklerin daha etkili olmasını sağlayacaktır.

Öğrenciler hikâye haritalarında yer zaman olay ve karakterler olarak güzelce ifade ettiler. Ancak materyalleri aşamalı dağıtmak kargaşayı çözebilirdi. Örneğin önce renkli kâğıt dağıtılıp bu kâğıda hikâye haritası çizmeleri istenip sonra da bu haritadakilere kesip beyaz kâğıda yapıştırılmaları istenebilirdi.

Öğrenciler ikişerli sıra olup bakkalda neler bulunması gerekir düşündüler diğer öğrencilerde bakkala niye gitmek ister diye düşündü. Fikirlerini söylediler ve bakkalda olanlar öne çıktı ve kol kola

geçtiler. Bu etkinliğin ana fikri sorulduğunda Öğrenciler ana fikri bulma konusunda zorlansalar da liderin yönlendirmesi ile ana fikri bulabildiler.

Öğrencilere günlük hayatlarından sorulan sorulara çok rahat bir şekilde cevaplar verdiler. Birbirlerinin cevaplarından kısmen etkilendiler. Taklit yapmada genelde başarılılardı. Konu ve ana fikri bu etkinlikle daha iyi ifade ettiler. Ancak serbest konuşma yamada çok etkili konuşmalar yapamadılar. Konuşmalar etkileyici olmayınca özetleyen öğrenciler de bu konuda iyi performans sergileyemediler

Öğrenciler zamanla drama kurallarına uymada daha başarılı oldular. Ne öğrendik konusunda doğru cevaplar verebildiler. Amaç bulmada soruların basamak basamak olması öğrencileri doğru sonuca götürdü. Bir nesne seçme oyununda da öğrenciler kendilerini bir nesne yerine koymada çok etkilendiler. Duygularını çok güzel ifade ettiler. Diğer öğrenciler de istediğini yapma konusunda çok eğlendiler.

Drama ilk başta karışık gibi görünse de, kimin neyi söyleyeceği, ne yapacağı başlarda bilinemese de lider eşliğinde yönlendirilen öğrenciler zaman geçtikçe çok iyi işler çıkardılar. Süreç içinde gelişen çocuklar kendi hayatlarından bir parçanın içinde oldukları için ders sonu değerlendirmelerde çocukların konuyu kalıcı bir şekilde öğrendikleri ortaya çıktı. Drama etkinliklerinin en önemli bölümü olan değerlendirme bölümü birçok kişi tarafından uygulanmamaktadır. Ancak çocuk değerlendirme bölümüyle ne öğrendiğinin farkına varmaktadır.

### **Tartışma, Sonuç ve Öneriler**

Bu çalışmada 4. Sınıf Türkçe öğretiminde okuduğunu anlama becerisinin kazanılmasında yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanması ve Türkçe dersinin geleneksel yöntemle işlenmesi arasındaki farkların karşılaştırıldığı araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan çıkan sonuçlar ve araştırma bulguları çerçevesinde geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

Elde edilen bulgular sayesinde yaratıcı drama yönteminin okuduğunu anlama becerilerini gelişmesinde etkili olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili olarak yapılan literatür taramasına göre daha önce yapılan araştırmalar ve bunların sonuçları değerlendirildiğinde konuyla ilgili olarak yapılan deneysel uygulama sonuçları önceden belirlenen problemlerin çözümünde olumlu sonuçlar sağladığı görülmüştür.

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin göre eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin var olan durumlarının eşit olduğu aralarında bir fark olmadığı "Kişisel Bilgi Formu" sonuçlarına bakılarak kanıtlanır niteliktedir. Süregelen eğitim programlarını takip eden öğrencilerin ne düzeyde ve nasıl bir gelişme gösterdiği birçok araştırmaya konu olsa da yaratıcı drama yöntemi ile metinler üzerinde çalışmalarla, atölye planları hazırlanarak kazanım kazanım okuduğunu anlama becerilerini geliştirmeyi

## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

planlayan konu özelinde derinlemesine çalışmalar yapılmaması bu araştırmanın ve sonuçta elde edilen verilerin anlamlı olduğu görülmektedir.

Birbirine denk seçilen iki gruptan biri yaratıcı drama yöntemi ile etkinliklere katılarak metinler işlerken diğer grup geleneksel yöntemle metinleri işlemiştir. Yaratıcı drama yönteminin uygulanması sonucunda yeniden değerlendirilmesinde okuduğunu anlama becerisinin belirgin bir biçimde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı grupta arttığı, diğer grupta ön test verileri ile son test verileri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Aynı şekilde okuduğunu anlama etkinlikleri ile öğrenciler daha çok eğlendikleri için öğrencilerde okumaya karşı isteklerinin de artabileceği görülmektedir. Literatür taraması sonucunda elde ettiğimiz önceki verileri destekleyen bu sonuç, okuduğunu anlama becerisine yaratıcı dramanın etkisinin olduğu bir kez daha görülmektedir.

Yaratıcı drama çalışmalarındaki uygulamalar ve uygulamaların sonuçları diğer öğretim yöntemlerine göre daha farklı ve özeldir. Her metinle ilgili kazandırılacak kazanımlara yönelik hazırlık/ısıtma canlandırma ve değerlendirme bölümlerinin olması öğrencileri o kazanıma yönelik önce hazırlayıp sonra liderin eşliğinde kendilerine özgü canlandırmalarla yaşanmışlık kazanıp, en sonunda da değerlendirme ile neler öğrendiklerinin konuşulduğu, konuşulurken de son söylenen sözlerin tekrar edici nitelikte olması öğrenmenin kalıcılığını ortaya koymaktadır. Bu teorinin doğruluğu yapılan çalışmalarda öğrencilerde gözlemlenmiştir.

Öğrencilerde özgüven, birliktelik, başarı gibi kavramların da oluşmasını sağlayan yaratıcı drama yöntemi çocukları birçok yönden geliştirirken geleneksel yöntemle göre öğrenciye her açıdan katkı sağladığı gözlem formları ile de belirlenmiştir.

Bu çalışmada öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasında önemli bir yeri olan okuma becerisinin de yaratıcı drama yöntemi ile gelişip gelişmediğine yönelik sonuçları açısından değerlendirildiğinde deney grubunun ön test-son test puanları arasında belirgin ve anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak bir eğitim-öğretim yöntemi olarak etkin kullanılan yaratıcı drama yöntemi bireylerde birçok becerinin geliştirilmesini sağlamakla birlikte; ülkemizde en çok yaşadığımız sorun olan okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde ve bu sürece aktif bir şekilde katılan öğrencilerin kendilerini her yönden geliştirmesi ancak yaratıcı drama etkinlikleriyle gerçekleştirebileceği bu çalışmada ortaya konulmuştur. Diğer yandan daha önce yapılan çalışmalarda okuduğunu anlamaya yönelik yaratıcı drama etkinlikleri olsa da metinler üzerinden kazanımları öğretmede yaratıcı dramanın okuduğunu anlamaya etkisi göz ardı edilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen veriler, okuduğunu anlama becerisi ile birlikte yaratıcı dramanın kişinin birçok özelliğini de

geliştireceği anlaşılmıştır. Seçilen deney grubu üzerinde yapılan araştırma sonuçları da bu bilgiyi kanıtlar niteliktedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak:

1. Okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenlerin ve öğreticilerin yaratıcı drama konusunda daha bilinçli ve eğitilmiş olması, bilinen öğretim yöntemlerinin yerine, yaratıcı dramanın kullanımının daha aktif ve yaygın hâle getirilmesini sağlamaktadır.

2. Çok yönlü ve etkili olan yaratıcı drama ile öğrenciler bütün duyularını sürekli aktif kullandıkları için kalıcı öğrenmeler gerçekleşeceği için öğretim süreci planlamalarında yaratıcı drama yönteminden faydalanılmalıdır.

3. Yaratıcı drama öğrencilerde algılarının farkına varma özelliği kazandırdığı için okuduğunu anlama çalışmalarında yaratıcı drama süreçleri hazırlanmalıdır.

4. Grup içinde eşitliği gözetmesi için Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemi ile öğrenciler arasında birlik beraberlik oluşmaktadır. Diğer derslerde de yaratıcı drama yöntemini kullanmak çocukta özgüvenin artmasını sağlamaktadır. Ders plan ve programları yapılırken esnek öğrenme süreçleri oluşturularak yaratıcı drama uygulamaları daha aktif hâle getirilmelidir.

5. Öğrencilerin yazılı anlatım ve konuşma becerilerini geliştiren yaratıcı drama etkinlikleri ile öğrenciler hem grupça bir şeyler üretmede kendilerini daha rahat hissederken beğenilmeme korkusundan uzaklaşmaktadır. Grupça planlanan sunularda konuşma becerisini geliştiren öğrencilerde utanma duygusunun yerini özgüven almaktadır. Buna göre Türkçenin diğer alt öğrenme alanları planlanırken de yaratıcı drama yöntemi kullanılabilir.

6. Öğretmenlerimiz üniversitelerde yaratıcı drama ile ilgili yaratıcı drama dersi almaktadır. Ancak sadece bu eğitimle bir drama lideri olmak mümkün değildir. Bu konuda araştırma yapılarak ülkemizde üniversitelerde yaratıcı drama öğretmenleri yetiştirecek bir program hazırlanmalıdır.

7. Ülkemizde her öğrencinin yaratıcı drama ile tanışabilmesi için okullardaki öğretim programlarına yaratıcı drama dersinin de eklenmesi ve bu alanda yetişmiş uzmanlar tarafından öğrencilere dersler verilerek öğrencilerin yaratıcı drama ile tanışması sağlanmalıdır.

#### **Kaynaklar**

Aktaş, Ş. & Gündüz, O. (2001). *Yazılı ve sözlü anlatım* (s.53). Ankara: Akçağ Yayınları.

Akyol, H. (2011). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınları.

Arıkan, Y. (2007). *İlköğretimler için uygulamalı tiyatro ve drama eğitimi*. İstanbul: Pozitif Yayınları.

Aytaş, G. (2008). *Türkçe öğretiminde tematik yaratıcı drama*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Aytaş, G. (2005). Okuma Eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(461-469).

Balcı, A. (2013). *Okuma ve anlama eğitimi*. Ankara: Pegem Yayınları.



## Okuduğunu Anlamada Yaratıcı Dramanın Etkisi ve Önemi

- Çiftçi Ö. ve Temizyürek F. (2008). İlköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin ölçülmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5( 9), 111
- Demirel, Ö. (1995). *Genel Öğretim Yöntemleri* (s.71). Ankara: Usem Yayınları.
- Gönen, M., & Uyar Dalkılıç, N. (2002). *Çocuk eğitiminde drama*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Güngör Kılıç, A. G. (2004). İşbirlikli Öğrenme, Okuduğunu Anlama, Strateji Kullanımı ve Tutum. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir*.
- Kara, Ö. T. ( 2000). Türkçe öğretiminde yaratıcı drama. *Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum*.
- Kavcar, C. vd. (1995). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kaya Güler, İ. (2008). İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin etkililiği. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun*.
- Onan, B. (2011). *Anlama sürecinde Türkçenin yapısal işlevleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Önder, A. (2010). *Yaşayarak öğrenmek için eğitici drama*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Özbay, M. (2016). *Türkçe özel öğretim yöntemleri 2*. Ankara: Öncü Yayınları.
- PISA 2017 Ulusal Raporu (2017, s.22-28)
- San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(2), 573- 582.
- Susar Kırmızı, F. (2008). Türkçe öğretiminde yaratıcı drama yönteminin tutum ve okuduğunu anlama stratejileri üzerindeki etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli*.
- Yalçın, A. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yaman, B. (1999). Birleştirilmiş kubaşık okuma ve kompozisyon tekniğinin temel eğitim beşinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde okuduğunu ve dinlediğini anlamaya yönelik akademik başarıları ile Türkçe dersine ilişkin tutumları üzerindeki etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana*
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G., & Yılmaz, Y. (2010). *Türkçe öğretimi: yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Yayınları.

### Extended Abstract

#### Introduction

The aim of this study is to examine the effect of creative drama method in terms of the fourth grade primary school students' acquisition of reading comprehension skills to reach this aim, experimental method was used in the research.

The research was conducted with 4th grade students who were registered in Saray Primary School in Pursaklar District of Ankara Province during the Spring Semester of 2016/2017 Education Year. At the beginning of the study, class size, gender balance at the classes and the similarity of students' socioeconomic status were determined by means of the "Personal Information Form". Pre-test scores applied to the classes were considered to select the test and control groups; therefore, 4/C (29 students) and 4/K (29 students) classes which had similar features to each other were selected as the test and control groups respectively.

#### Method

Forms and materials used for collecting data in the survey were customized according to sub-problems. The workshop plans were made via preliminary arrangements based on the data obtained from the "Personal Information Form". And the study was conducted with the test group students via 16-hour length drama workshop which organized according to the pre-determined learning outcomes of the reading comprehension skills of Turkish lesson. And the workshop procedure was visually recorded. The visual recordings were independently evaluated by both the researcher and the area specialist according to the "Reading Comprehension Ability Observation Form". As for the control group, the 16 hour Turkish lesson was taught by the researcher using the traditional method for the same learning outcomes. At the end of eight weeks, post-test was conducted to the test and control group students. The SPSS 21 Program was used in the first and last analyzes of the data for the "Personal Information Form" and the pre-test-post-test results.

#### Result and Discussion

As a result of the research, it was determined through the data that the workshop model based on creative drama provided academic achievement increase at a significant level in the test group. The creative

drama method effectively accomplishes the task of carrying out a rapid progress in the newly learned topics in terms of improving the ability of understanding what is read in Turkish lessons, and carrying it to a higher level in previously learned subjects. In addition, while creative drama embodying the learning process develops the ability to understand what is taught in Turkish lesson, it offers an enjoyable learning environment where students are happy.